

Opdatering af spørgsmål 3 i IPM-skema angående sædskifteindeks for sygdomme og skadedyr med hensyn til udvalgte afgrøder, angivelse af skadevolder og karensperiode

---

Rådgivningsnotat fra DCA - National Center for Fødevarer og Jordbrug

Lise Nistrup Jørgensen og Mette Vestergård Madsen

Institut for Agroøkologi - Flakkebjerg, Aarhus Universitet

Datablad

Titel:	Opdatering af spørgsmål 3 i IPM-skema angående sædskifteindeks for sygdomme og skadedyr med hensyn udvalg af afgrøder, angivelse af skadevolder og karenperiode
Forfatter(e):	Seniorforsker Lise Nistrup Jørgensen og seniorforsker Mette Vestergård Madsen, Institut for Agroøkologi
Fagfællebedømmelse:	Senior forsker Peter Kryger Jensen, Institut for Agroøkologi
Kvalitetssikring, DCA:	AC Fuldmægtig Susanne Hansen, DCA Centerenheden
Rekvirent:	Landbrugsstyrelsen, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (FVM)
Dato for bestilling/levering:	05.04.2022/ 14.06.2022
Journalnummer:	2022-0359075
Finansiering:	Besvarelsen er udarbejdet som led i "Rammeaftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening" indgået mellem Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (FVM) og Aarhus Universitet under ID nr. 1.25 i "Ydelsesaftale Planteproduktion 2022-2025".
Ekstern kommentering:	Ja. Miljøstyrelsen har haft besvarelsen i høring. Modtagne kommentarer og AUs opfølgning fremgår af kommenteringsarket, som kan findes via dette link: https://bit.ly/3xoZTnj
Kommentarer til besvarelse:	<p>Notatet præsenterer resultater, som ved notatets udgivelse ikke har været i eksternt peer review eller er publiceret andre steder. Ved en evt. senere publicering i tidsskrifter med eksternt peer review vil der derfor kunne forekomme ændringer.</p> <p>Besvarelsen er første gang leveret den 25.04.2022. Nærværende notat er revideret som følge af at Miljøstyrelsen har haft besvarelsen i høring. Dette notat erstatter den tidligere leverede besvarelse. Forfatterne har i forbindelse med udarbejdelsen af den reviderede besvarelse indhentet yderligere viden om praksis og konkrete karenintervaller hos erhvervet. Erfaringer og konkret viden om skadegørere og karenintervaller fra erhvervet er nødvendige for at få tabel 2 og 3 så korrekte som muligt. Intervallerne er vigtige fordi de fremadrettet skal bruges ved rådgivning til landmænd, og disse informationerne kan ikke findes i litteraturen. Disse data danner grundlag for den reviderede besvarelse.</p>
Citeres som:	Jørgensen, L.N. & Madsen, M.V. 2022. Opdatering af spørgsmål 3 i IPM-skema angående sædskifteindeks for sygdomme og skadedyr med hensyn udvalg af afgrøder, angivelse af skadevolder og karenperiode. 16 sider. Rådgivningsnotat fra DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, Aarhus Universitet, leveret: 14.06.2022.
Rådgivning fra DCA:	Læs mere på https://dca.au.dk/raadgivning/

Baggrund

Miljøstyrelsen har via Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i en bestilling fremsendt d. 5 april 2022 til DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug ved Aarhus Universitet (AU) ønsket en opdatering af spørgsmål 3 i IPM-skema angående sædskifteindex for sygdomme. Opdateringen ønskes, for at imødekomme kritik fra erhvervet, som bl.a. pointerer at de nuværende spørgsmål ikke giver fagligt forståelige resultater for de enkelte landmænd og at pointgivningens således ikke virker efter hensigten.

Der ønskes en forenkling/reduktion af de afgrøder der skal indgå i IPM-skemaet og Miljøstyrelsen (MST) har fremsendt et tabel-udkast som skal danne udgangspunkt for de afgrøder det vurderes vigtigt at inkludere. Forenklingen skal basere sig på de vigtigste skadevoldere som betinger, at der er behov for specifikke karensperioder.

MST anmoder om et fagligt kvalitets-tjek af de valgte afgrøder og skadevoldere, der skal lægges til grund for en tilpasning af spørgsmål 3 i IPM-skema.

Endvidere beder MST om AU's faglige vurdering af, hvorvidt det er relevant at lave en differentiering af point, hvis karensperioden tilnærmelsesvis er overholdt.

Desuden har MST bedt om at afgrødekoderne farvelægges og fremsendes således at det fremgår tydeligt i forhold til den kommende programmering.

Besvarelse

Besvarelsen tager udgangspunkt i den fra MST fremsendte tabel (Tabel 1), hvor MST har markeret deres præferencer for hvad der bør medtages med gult.

Tabel 1: I denne tabel ses sædskiftebarne sygdomme og skadedyr i landbrugsafgrøder med angivelse af vejledende dyrkningsinterval (det vil sige antal år uden afgrøden også kaldet karensinterval) mellem modtagelige afgrøder i sædskiftet. Desuden er der angivet, om der findes resistente sorter samt alternative værter for skadegøreren. Efter Dansk LandBrugsRådgivning, nu Seges, Hortiadvices har leveret oplysninger vedr. karensperioder for grønsagsafgrøder. MST har foretaget de gule markeringer i forhold til at fokus bør være på disse afgrøder.

Afgrøde	Skadegører	Resistente sorter	Angriber også	Karensinterval (Antal år uden afgrøden)
Vinterhvede	Goldfodsyge	-	Korn (ikke havre)	1
Vinterhvede	Knækkefodsyge	+ ¹	Korn (ikke havre)	2
Vinterrug	Goldfodsyge	-	Korn (ikke havre)	1
Vinterrug	Knækkefodsyge	+ ¹	Korn (ikke havre)	2
Vinterbyg	Trådkølle	-	-	3
Vinterbyg	Goldfodsyge	-	Korn (ikke havre)	1
Vinterbyg	Knækkefodsyge	+ ¹	Korn (ikke havre)	2
Vårbyg	Goldfodsyge	-	Korn (ikke havre)	1
Vårbyg	Knækkefodsyge	+ ¹	Korn (ikke havre)	2
Havre	Havrecystenematoder	+	Korn	3
Bederoer	Roecystenematoder	+ ¹	Korsblomstrede	3
Bederoer	Rodbrand	-	Ærter	2
Bederoer	Aphanomyces	-	-	3
Bederoer	Rodfiltsvamp	-	Majs, græs	3
Kartofler	Kartoffelcystenematoder	+	-	3
Kartofler	Skurv	+ ¹	Gulerødder	3
Kartofler	Rodfiltsvamp	-	Græs, majs	3
Kartofler	Kartoffelskimmel	+ ¹	-	3
Raps	Roecystenematoder	-	Bederoer	2-3
Raps	Kålbrot	+ ¹	Korsblomstrede	5
Raps	Knoldbægersvamp	-	Ærter, m.fl.	4

Afgrøde	Skadegører	Resistente sorter	Angriber også	Karenstid (Antal år uden afgrøden)
Ærter	Ærterodråd	-	-	4-5
Ærter	Rodbrand	-	Bederoer	2
Ærter	Sct. Hanssyge	-	-	4-5
Ærter	Knoldbægersvamp	-	Raps m.fl.	3-4
Lucerne	Kransskimmel	+	-	3
Lucerne	Stængelnematoder	+ ¹	-	3
Lucerne	Knoldbægersvamp	-	Kløver	3
Kløvergræs	Kløvercystenematoder	-	Rødkløver	1-2
Hvidkløver til frø	Stængelnematoder	+ ¹	-	3
Hvidkløver til frø	Knoldbægersvamp	-	Lucerne	3
Rødkløver til frø	Stængelnematoder	+ ¹	-	3
Rødkløver til frø	Knoldbægersvamp	-	Lucerne	3
Asieagurker	Ikke specifik	-	-	4-6
Bladselleri, knoldselleri	Knoldbægersvamp	-	Gulerod og dild	4-5
Blomkål, broccoli, grønkål, hvidkål, kinakål, rosenkål, Rødkål, savoykål, spidskål	Kålbrot	-	Korsbl. afgrøder	5-6
Courgette, squash	Ikke specifik	-	-	4-6
Gulerod	Nematoder, knoldbægersvamp	-	-	4-6
Løg	Stængelnematoder, hvidråd, Fusarium	-	Porrer og purløg	5-6
Pastinak, rodpersille, bladpersille	Knoldbægersv. m.fl.	-	Skærmplanter	4-6
Porrer	Papirplet, Fusarium	-	-	5-6
Rødbeder	Nematoder	-	Bederoer, spinat	3-4
Salat friland	Ikke specifik	-	-	3-4
Spinat	Nematoder m.fl.	-	Bederoer, rødbeder	4
Ærter	Ærterodråd m.fl.	-	Bønner	5 - 6
Purløg	-	-	-	4

¹ Ikke fuldt effektiv resistens eller sorter ikke markedsført i Danmark

Reduktion i medtagne skadevolder og afgrøder.

AU er enig i, at det giver mening at reducere tabellen, således at der som udgangspunkt fokuseres på den skadevolder i en specifik afgrøde, som giver anledning til den længste karenstid. Hvor det giver mening, er visse afgrøder puljet, da de har samme hoved-skadevolder. Dette er eksempelvis gjort for bederoer, rødebede og spinat. Til tabellen er tilføjet hestebønner, som har manglet i tabel

1 og som er relevant at medtage pga afgrødens stigende betydning og i lyset af at sædskiftesygdomme også spiller en rolle for denne afgrøde (Bertelsen 2014). For gulerødder er det præciseret, at det specifikt er gulerodscystenematoden, der er det altovervejende problem (Jørgensen & Hansen 2002).

Den fremsendte Tabel 1 er på den baggrund reduceret til indholdet i Tabel 2. Ved reduktion af tabel 1 er der set bort fra enkelte afgrøde/skadevolder-kombinationer, men disse skønnes at være af mindre betydning i forhold til de hovedskadevoldere, som der er peget på. Som eksempel på skadevoldere der er fjernet kan nævnes knoldbægersvamp, der i princippet kan angribe næsten alle de bredbladede afgrøder, men som udgangspunkt "overrules" af problemer med andre skadegørere, f.eks. nematoder.

Desuden er karenperioden for kål og raps koordineret – så der for begge nu er indsat 5 frie år. Specifikt for kålbrok er medtaget data fra en svensk og en dansk undersøgelse (figur 1) (SEGES 2021; Wallenhammer 1996), som viser reduktionen i angreb efter forskellige karenstider. Det bør bemærkes, at selv når man efterkommer karenstider kan man ikke med sikkerhed gardere sig helt imod angreb.

For ærter og hestebønner er indføjet en ny sygdom – hestebønnerodråd (*Phytophthora pisi*), som har vist sig potentielt at kunne angribe både ærter og hestebønner (Nielsen, pers comm).

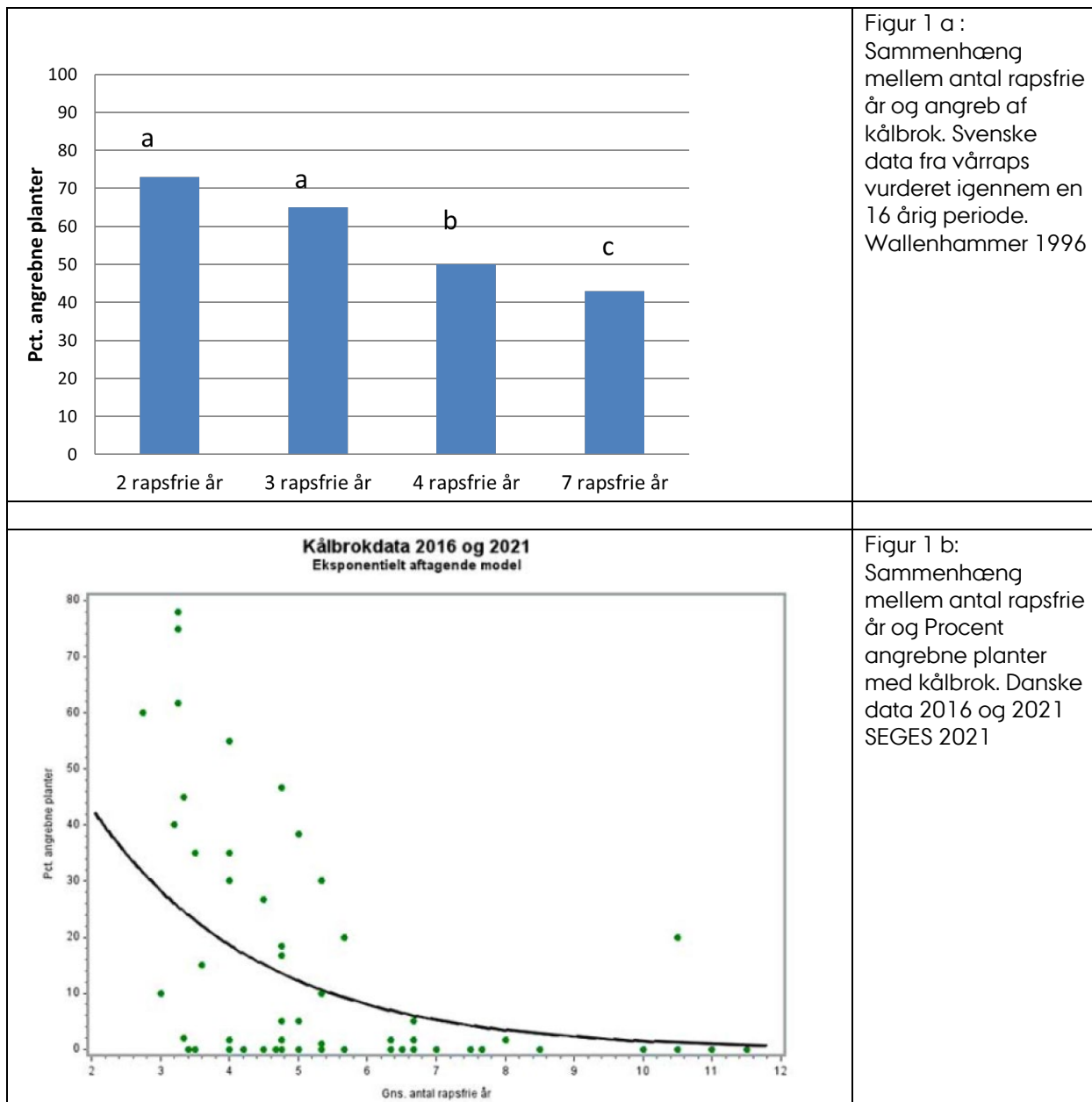
Tabel 2 Tabellen viser hovedskadegøreren for de udvalgte afgrøder med angivelse af vejledende dyrkningsinterval (det vil sige antal år uden afgrøden også kaldet kareninterval) mellem modtagelige afgrøder i sædskiftet. Desuden er der angivet, om der findes resistente sorter samt alternative værter for skadegøreren.

Afgrøde	Skadegører	Resistente sorter	Angriber også	Kareninterval (Antal år uden afgrøden)
Vinterhvede	Goldfodsyge	-	Vintersæd Rug, triticale, vinterbyg	1-2*
Bederoer, rødbeder, spinat	Roecystenematoder	+ ¹	Korsblomstrede	2-3
Kartofler	Kartoffelcystenematoder	+	-	2-3
Raps	Kålbrok	+ ¹	Korsblomstrede	5
Ærter + hestebønner	Æterodråd, hestebønnerodråd	-	-	5
Blomkål, broccoli, grønkål, hvidkål, kinakål, rosenkål, Rødkål, savoykål, spidskål	Kålbrok	-	Korsbl. afgrøder	5
Gulerod	Gulerodscystenematoder	-	-	4-6
Løg, Porre	Stængelnematoder, hvidrød, Fusarium	-	Porrer og purløg, kartofler	5-6

¹ Ikke fuldt effektiv resistens eller sorter ikke markedsført i Danmark; *afhænger af jordtypen.

Giver det mening at graduere mellem 1 og 0?

For flere skadevoldere er der ikke sat en skarp grænse for karenstiden, men angivet intervaller på f.eks. 4-6 frie år. Det er svært at skaffe præcis dokumentation, som viser, hvor meget risikoen ændrer sig ved at gå fra f.eks. 4 til 6 år jf. data, som er vist i figur 1. I mange tilfælde findes der ikke en sådan specifik dokumentation.

Gradueret pointgivning er foreslået for visse bredbladede afgrøder (Kartofler, roer, ærter, hestebønner, og raps/kål) i tabel 3. I denne tabel er angivet forslag til værdisætning for de specifikke afgrøder, som er vist i tabel 2. For hvede er der desuden foreslået en differentiering da problemomfanget med goldfodsyge er afhængigt af hvilken jordtype afgrøden dyrkes på. Det vurderes således, at hvede efter 2.års vintersæd er problematisk på lettere jorde, mens dette i mindre grad er tilfældet på bedre lerjorde (Bødker et al 1990). Her vurderes det således mere "retfærdigt" at give et tal mellem 0 og 1.

Baseret på viden og erfaringer fra praksis er værdien 0,75 (tabel 3) brugt i situationer, hvor man ikke kan udelukke, at der kan ske en begrænset opformering af pågældende skadegørere, men hvor man fra praksis normalt ikke har set problemer med opformering.

Der er i besvarelsen ikke i taget højde for om der dyrkes sorter med hel eller delvis resistens. Dette skyldes bl.a., at man ikke kan være sikker på at resistensen overfor f.eks. kålbrok er vedvarende. I Danmark findes pt kun P1 typen, mens der i Tyskland findes flere racer. Der er flere steder fundet smitteracer i Danmark, som kan angribe de resistente sorter. De fleste steder vurderes resistensen dog endnu at være relativt effektiv (Nielsen 2014). I forbindelse med vurdering af risikoen for roecystnematoder i sukkerroer, er der dog inkluderet effekten af den udbredte praksis – som det er at dyrke nematoderesistente roer (Wright et al 2022). Nordic Beet Researchs' vurdering er, at roer hvert 3. år relativt uproblematisk, når der dyrkes nematode-tolerante sorter, som også udbyttmæssigt har vist sig at være konkurrencedygtige.

Tabel 3: I denne tabel vises forslag til værdier, hvor der tages hensyn til sædskiftebårne sygdomme og skadedyr i landbrugsafgrøder baseret på de vejledende dyrkningsintervaller i tabel 2. Tabel 3 er opdateret.

		jordtype=>4				jordtype 1-3			
		1 års	2. års	3. års	4 års	1 års	2. års	3. års	4 års
	forfrugt vintersæd								
hvede	goldfodsyge	1	0,5	0	0	1	0	0	0
		alle jordtyper							
	frie år	6	5	4	3	2	1	0	
raps + kål	kålbrok mfl	1	0,75	0	0	0	0	0	0
roer + rødbeder og spinat	nematoder	1	1	1	1	0,75	0	0	0
kartofler	nematoder	1	1	1	1	0,75	0	0	0
ærter, hestebønner	ærterodråd, Hestebønnerodråd	1	0,75	0	0	0	0	0	0
gulerødder	gulerodscyste nematoder	1	1	0,75	0	0	0	0	0
løg, porre, purløg	fusarium, stængelnematoder	1	0,75	0	0	0	0	0	0

Referencer

- Bertelsen, Inge (2014) Hestebønner – dyrkning og sædskifte. Plantekongres 2017. [file:///C:/Users/au224101/Downloads/pl_plk_2014_res_31-1_Inger_Bertelsen%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/au224101/Downloads/pl_plk_2014_res_31-1_Inger_Bertelsen%20(1).pdf)
- Bødker, L. Schulz, H. Kristensen, K. (1990) Influence of cultural practices on incidence of take-all (*Gaeumannomyces graminis var. tritici*) in winter wheat and winter. Tidsskr. Planteavl 94 (1990), 201-209.
- Jakobsen, J. & Monrad Hansen, L. (2002) Nematoder som skadedyr på gulerødder. Grøn viden, DJF, Marbrug 254.
- Jensen, B (2003) Er der sammenfald i sædskiftesygdomme blandt arter af frøbælgplanter? Nyhedsbev fra forskningscenter for Økologisk jordbrug April 2003 nr. 2.
- Nielsen, GC (2014) Forebyg angreb af kålbrok. Plantekongres 2014.
- Nielsen, GC & Bang, SS (2016) Monitoring af forekomst af kålbrok. Nyhedsbrev fra SEGES. <https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/9/a/c/489-monitoring-af-udbredelse-af-klbrok.pdf>
- SEGES (2021) Monitoring af kålbrok i vinterraps i 2021. https://www.landbrugsinfo.dk/basis/8/b/b/plantebeskyttelse_monitoring_kalbrok_vinterraps
- Wallenhammar A C. 1996. Prevalence of Plasmodiophora brassicae in a spring oilseed rape growing area in central Sweden and factors influencing soil infestation levels. Plant Pathology, 45, 710-719.
- Wright, A.J., Stevens, M., Back, M.A. and Sparkes, D.L. (2022), A new method to validate and compare varietal resistance and yield tolerance of sugar beet (*Beta vulgaris*) against the beet cyst nematode, *Heterodera schachtii* Schmidt. Pest Manag Sci. <https://doi.org/10.1002/ps.6885>

Bilag

Bilag 5. Liste over afgrødegrupper, der anvendes til beregning af ukrudtsindeks

Listen er fra Landbrugsstyrelsens Fællesskema for 2021 og kan findes via [linket her](#).

Der er til listen tilføjet oplysning om hvilke af 5 afgrødegrupper, afgrøderne tilhører. Der er tale om afgrødegrupper, der indgår i IPM-skemaets spørgsmål 1.

- [1. Efterårsetablerede korn/græsser](#)
- [2. Efterårsetablerede bredbladede afgrøder](#)
- [3. Forårsetablerede korn/græsser](#)
- [4. Forårsetablerede bredbladede afgrøder](#)
- [5. Flerårige landbrugsafgrøder \(herunder dæksædsafgrøde med udlæg, frøgræs, slætgræs\)](#)

Karensperiode i forhold til vinterhvede

Karensperiode i forhold til bederoer, rødbeder, spinat

Karensperiode i forhold til kartofler

Karensperiode i forhold til vinterraps – alle korsblomstrede afgrøder inkl. kål

Karensperiode i forhold til ærter

Karensperiode i forhold til hestebønner

Karensperiode i forhold til kål – alle korsblomstrede afgrøder inkl. raps

Karensperiode i forhold til gulerødder

Karensperiode i forhold til løg

Afgrødekode	Afgrøde	Afgrødegruppe
-------------	---------	---------------

Vårsæd til modenhed		
1	Vårbyg	3
2	Vårhvede	
3	Vårhavre	
4	Blanding af vårsåede arter	
5	Majs til modenhed	
6	Vårhvede, brødhvede	
7	Korn + bælgssæd under 50% bælgssæd	
8	Vårspelt	
18	Korn og bælgssæd (over 50 % bælgssæd)	
55	Vårrug	
56	Vårtriticale	
58	Sorghum	

Vintersæd til modenhed		
9	Vinterspelt	1
10	Vinterbyg	
11	Vinterhvede	
13	Vinterhvede, brødhvede	
14	Vinterrug	
15	Vinterhybridrug	
16	Vintertriticale	
17	Blanding af efterårssåede arter	
57	Vinterhavre	

Oliefrø og Bælgssæd		
22	Vinterraps	2

21	Vårraps	4
23	Rybs	
24	Solsikke	
25	Sojabønner	
30	Ærter	
31	Hestebønner	
32	Sødlupin	
35	Bælgsæd, flerårig blanding	
36	Bælgsæd, andre typer til modenhed blanding	
54	Bælgsæd blanding	
180	Gul sennep	
182	Blanding af oliearter	

Hør og Hamp		
40	Oliehør	4
41	Spindhør	
42	Hamp	
51	Blanding bredbladet afgrøde, frø/kerne	
52	Quinoa	
53	Boghvede	

Frøgræs		
101	Rajgræsfrø, alm.	5
102	Rajgræsfrø, alm. 1. år, efterårsudlagt	
103	Rajgræsfrø, ital.	
104	Rajgræsfrø, ital. 1. år efterårsudlagt	
105	Timothefrø	
106	Hundegræsfrø	
107	Engsvingelfrø	

108	Rødsvingelfrø	
109	Rajsvingelfrø	
110	Svingelfrø, stivbladet	
111	Svingelfrø, strand-	
112	Engrapgræsfrø (marktype)	
113	Engrapsgræsfrø (plænetype)	
114	Rapgræsfrø, alm.	
115	Hvenefrø, alm. og krybende	
116	Rajgræs, hybrid	
117	Rajgræs, efterårsudl. hybrid	
118	Rajsvingelfrø, efterårsudlagt	
120	Kløverfrø	
121	Bælgplanter, frø	4
122	Kommenfrø	5
123	Valmuefrø	4
124	Spinatfrø	
125	Bederoefrø	5
126	Blanding af markfrø til udsæd	4

Kartofler		
149	Kartofler, lægge- (certificerede)	
150	Kartofler, lægge- (egen opformering)	
151	Kartofler, stivelses-	
152	Kartofler, spise-	
153	Kartofler, andre	
154	Kartofler, spise- (proces, skrællet kogte)	
155	Kartofler, pulver/granules	
156	Kartofler, friteret/chips/pommes frites	4

Rodfrugter til fabrik		
160	Sukkerroer til fabrik	4
161	Cikorierødder	
162	Blanding, andre industriafrgr.	2

Helsæd, vår		
210	Vårbyg, helsæd	3
211	Vårhvede, helsæd	
212	Vårhavre, helsæd	
213	Blandkorn, vårsået, helsæd	
214	Korn og bælgssæd, helsæd, under 50% bælgssæd	
215	Ærtehelsæd	4
216	Silomajs	3
217	Korn og bælgssæd, helsæd (over 50 % bælgssæd)	4

Helsæd, vinter		
220	Vinterbyg, helsæd	1
221	Vinterhvede, helsæd	
222	Vinterrug, helsæd	
223	Vintertriticale, helsæd	
224	Blandkorn, efterårssået helsæd	

Korn, grønkorn		
230	Blanding af vårkorn, grønkorn	3
234	Korn og bælgssæd, grønkorn, under 50% bælgssæd	
235	Blanding af vinterkorn, grønkorn	
701	Grønkorn af vårbyg	
702	Grønkorn af vårhvede	
703	Grønkorn af vårhavre	

704	Grønkorn af vårrug	1
705	Grønkorn af vårtriticale	
706	Grønkorn af vinterbyg	
707	Grønkorn af vinterhvede	
708	Grønkorn af vinterhavre	
709	Grønkorn af vinterrug	
710	Grønkorn af hybridrug	
711	Grønkorn af vintertriticale	
285	Græs og kløvergræs uden norm, over 50 % kløver (omdrift)	5

Kløver og lucerne i renbestand

171	Lucerne, slæt	5
173	Kløver til slæt	
273	Lucerne til fabrik	
277	Kløver til fabrik	

Andre foderafgrøder

280	Fodersukkerroer	4
281	Kålroer	
282	Fodermarvkål	
283	Fodergulerødder	

Grøntsager, friland

400	Asieagurker	4
402	Bladselleri	
403	Blomkål	
404	Broccoli	
405	Courgette, squash	
406	Grønkål	

407	Gulerod	
408	Hvidkål	
409	Kinakål	
410	Knoldselleri	
411	Løg	
412	Pastinak	
413	Rodpersille	
415	Porre	
416	Rosenkål	
417	Rødbede	
418	Rødkål	
420	Salat (friland)	
421	Savoykål, spidskål	
422	Spinat	
423	Suktermajs	
424	Ærter, konsum	
429	Jordskokker, konsum	
430	Bladpersille	
431	Purløg	5
432	Krydderurter (undtagen persille og purløg)	
434	Grøntsager, andre (friland)	
450	Grøntsager, blandinger	4